

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 21ης Οκτωβρίου 2008

σχετικά με την κρατική ενίσχυση C 20/08 (πρώην N 62/08), που η Ιταλία προτίθεται να θέσει σε εφαρμογή μέσω τροποποίησης του καθεστώτος ενισχύσεων N 59/04 σχετικά με προσωρινό αμυντικό μηχανισμό της ναυπηγικής βιομηχανίας

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2008) 6015]

(Το κείμενο στην ιταλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2010/38/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 88 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

αφού κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις ⁽¹⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (1) Με επιστολή της 1ης Φεβρουαρίου 2008, που πρωτοκολλήθηκε από την Επιτροπή στην ίδια ημερομηνία, η Ιταλία γνωστοποίησε στην Επιτροπή την ενίσχυση C 20/08 (πρώην N 62/08). Με επιστολή που πρωτοκολλήθηκε από την Επιτροπή στις 18 Μαρτίου 2008, η Ιταλία παρέσχε στην Επιτροπή συμπληρωματικές πληροφορίες.
- (2) Με επιστολή της 30ής Απριλίου 2008, η Επιτροπή ενημέρωσε την Ιταλία για την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ σχετικά με την εν λόγω ενίσχυση. Αυτή η απόφαση κοινοποιήθηκε στην Ιταλία στις 7 Μαΐου 2008.
- (3) Η απόφαση της Επιτροπής για την κίνηση της διαδικασίας δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ⁽²⁾. Η Επιτροπή κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την ενίσχυση.
- (4) Με ηλεκτρονικό μήνυμα της 4ης Ιουνίου 2008, που πρωτοκολλήθηκε από την Επιτροπή στην ίδια ημερομηνία

(δηλαδή εντός της προθεσμίας για την αποστολή των παρατηρήσεων από μέρους της Ιταλίας που ορίζεται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας), η Ιταλία ζήτησε παράταση ενός μηνός της προαναφερθείσας προθεσμίας. Με επιστολή της 9ης Ιουνίου 2008, η Επιτροπή παρέτεινε την προθεσμία μέχρι την 7η Ιουλίου 2008. Τέλος, η Ιταλία έστειλε τις παρατηρήσεις της με επιστολή με ημερομηνία 7 Ιουλίου 2008, που πρωτοκολλήθηκε από την Επιτροπή στην ίδια ημερομηνία (δηλαδή εντός της τελευταίας προθεσμίας της παράτασης).

- (5) Με επιστολή της 12ης Σεπτεμβρίου 2008, που πρωτοκολλήθηκε από την Επιτροπή στις 17 Σεπτεμβρίου 2008, ελήφθησαν παρατηρήσεις από μέρους του Cantiere Navale De Poli SpA (εφεξής «De Poli»), που υποστήριζε ότι είναι ενδιαφερόμενο μέρος. Η De Poli είναι ένα ιταλικό ναυπηγείο, με έδρα στη Βενετία-Pellestrina. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρασχέθηκαν στη γνωστοποίηση, πρόκειται για ένα από τα δύο ναυπηγεία που θα μπορούσαν ενδεχομένως να τύχουν κρατικών ενισχύσεων βάσει του καθεστώτος που αναφέρεται κατωτέρω στο σημείο 6, αρκεί η γνωστοποιημένη ενίσχυση να έχει εγκριθεί. Ωστόσο, η χρονική περίοδος εντός της οποίας τα ενδιαφερόμενα μέρη μπορούσαν να υποβάλουν παρατηρήσεις έληξε έναν μήνα μετά τη δημοσίευση στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* της απόφασης κίνησης διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ, δηλαδή την 7η Ιουλίου 2008. Οι παρατηρήσεις της De Poli υποβλήθηκαν μετά τη λήξη αυτής της περιόδου. Σχετικά, η De Poli υποστηρίζει ότι έλαβε καθυστερημένα γνώση της απόφασης της Επιτροπής για την κίνηση της διαδικασίας και για τις παρατηρήσεις που υπέβαλε η Ιταλία σχετικά.
- (6) Δυνάμει του άρθρου 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ, η Επιτροπή καλεί τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους. Ωστόσο, αυτό δεν επιβάλλει στην Επιτροπή την υποχρέωση να ενημερώνει ατομικώς τους ενδιαφερόμενους, αλλά να μεριμνά ώστε όλα τα ενδεχομένως ενδιαφερόμενα πρόσωπα να έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν παρατηρήσεις. Η δημοσίευση της ανακοίνωσης στην *Επίσημη Εφημερίδα* αποτελεί κατάλληλη μέθοδο πληροφόρησης όλων των ενδιαφερομένων σχετικά με την κίνηση της διαδικασίας ⁽³⁾. Κατά συνέπεια, πρέπει να θεωρηθεί ότι το ναυπηγείο De Poli ενημερώθηκε δεόντως σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας και με την καθορισμένη

⁽¹⁾ ΕΕ C 140 της 6.6.2008, σ. 20.⁽²⁾ Βλέπε υποσημείωση 1.⁽³⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Νοεμβρίου 1984, SA *Intermills* κατά *Επιτροπής*, Συλλογή 1984, σ. 3809, σημείο 17.

προθεσμία για την υποβολή παρατηρήσεων μέσω της προαναφερθείσας δημοσίευσης. Ωστόσο, η De Poli δεν τήρησε την προκαθορισθείσα προθεσμία για την υποβολή παρατηρήσεων που προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ⁽⁴⁾ (εφεξής «κανονισμός διαδικασίας»). Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η De Poli δεν ζήτησε παράταση της καθορισθείσας προθεσμίας για να υποβάλει παρατηρήσεις, ούτε ανέφερε κανέναν ειδικό λόγο για τον οποίο οι παρατηρήσεις της θα έπρεπε να ληφθούν υπόψη, παρ' όλο που αυτές υποβλήθηκαν μετά τη λήξη της προθεσμίας. Η Επιτροπή κατά συνέπεια δεν θα λάβει υπόψη τις εκπρόθεσμες παρατηρήσεις της De Poli.

II. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (7) Με επιστολή C(2004)1807 τελικό, της 19ης Μαΐου 2004, η Επιτροπή είχε αποφασίσει να μην εγείρει αντιρρήσεις σχετικά με ένα ιταλικό καθεστώς κρατικών ενισχύσεων σχετικά με προσωρινό αμυντικό μηχανισμό της ναυπηγικής βιομηχανίας⁽⁵⁾ (εφεξής «το καθεστώς»). Η Επιτροπή είχε θεωρήσει το καθεστώς συμβιβασίμο με την κοινή αγορά αφού ήταν σύνομο με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1177/2002 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 2002, σχετικά με προσωρινό αμυντικό μηχανισμό για τη ναυπηγική βιομηχανία⁽⁶⁾, που τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 502/2004 του Συμβουλίου⁽⁷⁾ (εφεξής «ο κανονισμός MDT»).
- (8) Το προαναφερθέν καθεστώς, όπως γνωστοποιήθηκε στην Επιτροπή και εγκρίθηκε από αυτήν, διέθετε προϋπολογισμό 10 εκατ. EUR.
- (9) Η Ιταλία γνωστοποίησε στην Επιτροπή την πρόθεσή της να χορηγήσει άλλα 10 εκατ. EUR για τον προϋπολογισμό του καθεστώτος.

III. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ ΠΟΥ ΟΔΗΓΗΣΑΝ ΣΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΠΙΣΗΜΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

- (10) Η Επιτροπή κίνησε τη διαδικασία επίσημης έρευνας σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ διότι έτρεφε αμφιβολίες όσον αφορά το συμβιβασίμο της γνωστοποιηθείσας ενίσχυσης με την κοινή αγορά, για τους λόγους που αναφέρονται στη συνέχεια.
- (11) Η Επιτροπή, λαμβανομένων υπόψη των όσων ορίζονται στο άρθρο 1 στοιχείο γ) του κανονισμού διαδικασίας και στο άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Επιτροπής, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ⁽⁸⁾ (εφεξής «ο κανονισμός εφαρμογής»)

θεώρησε ότι η γνωστοποιηθείσα αύξηση του προϋπολογισμού συνιστά τροποποίηση του καθεστώτος και κατά συνέπεια νέα ενίσχυση που πρέπει να γνωστοποιηθεί στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ. Επιπλέον, η Επιτροπή θεώρησε ότι το συμβιβασίμο της γνωστοποιηθείσας ενίσχυσης με την κοινή αγορά έπρεπε να αξιολογηθεί υπό το πρίσμα των διατάξεων που ισχύουν σήμερα. Η ισχύς του κανονισμού MDT έληξε στις 31 Μαρτίου 2005 και συνεπώς ο κανονισμός δεν συνιστά τη νομική βάση για την έγκριση της ενίσχυσης.

- (12) Εντούτοις, η Επιτροπή παρατήρησε ότι η ενίσχυση δεν φαίνεται να είναι συμβατή με την κοινή αγορά βάσει καμίας άλλης διάταξης που εφαρμόζεται στις κρατικές ενισχύσεις.

IV. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΙΤΑΛΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

- (13) Η Ιταλία αμφισβήτησε τις αμφιβολίες της Επιτροπής και διατύπωσε τις ακόλουθες παρατηρήσεις.
- (14) Κατ' αρχάς, η Ιταλία αμφισβητεί τη θέση της Επιτροπής σύμφωνα με την οποία το γνωστοποιηθέν μέτρο συνιστά νέα ενίσχυση. Η Ιταλία υποστηρίζει ότι, σύμφωνα με τη σωστή ερμηνεία του άρθρου 4 του κανονισμού εφαρμογής, ο χαρακτηρισμός νέας ενίσχυσης θα έπρεπε να περιοριστεί στις αυξήσεις του προϋπολογισμού των εγκριθέντων καθεστώτων ενισχύσεων, που συνοδεύονται από παράταση των προθεσμιών για την πρόσβαση των επιχειρήσεων στα σχετικά οφέλη, με επακόλουθα στρεβλωτικά αποτελέσματα στον ανταγωνισμό. Η Ιταλία υποστηρίζει ότι προφανώς αυτό δεν συντρέχει στη συγκεκριμένη περίπτωση, αφού πρόκειται για ολοκλήρωση πρωτοβουλιών για τις οποίες είχε υποβληθεί επίσημη αίτηση ενώ ήταν ακόμα σε ισχύ ο κανονισμός MDT. Γι' αυτόν το σκοπό, η Ιταλία υποστηρίζει επίσης ότι το άρθρο 4 του κανονισμού εφαρμογής αποτελεί διαδικαστική διάταξη που καθορίζει τις λεπτομέρειες γνωστοποίησης συγκεκριμένων τροποποιήσεων των υφιστάμενων ενισχύσεων, χωρίς όμως να υπεισέρχεται στην κρίση περί του συμβιβασίμου και συνεπώς η Επιτροπή δεν μπορεί να επικαλεστεί τα οριζόμενα στο άρθρο 4 για να εκφράσει μια κρίση περί του συμβιβασίμου ή όχι της προταθείσας κρατικής ενίσχυσης.
- (15) Η Ιταλία σχολιάζει κατόπιν τη θέση της Επιτροπής σύμφωνα με την οποία ο κανονισμός MDT δεν συνιστά πλέον τη νομική βάση για την αξιολόγηση του συμβιβασίμου της γνωστοποιηθείσας ενίσχυσης. Κατ' αρχάς, η Ιταλία υποστηρίζει ότι αυτή η επιχειρηματολογία δεν είναι συναφής με τη θέση που υιοθετείται στον κανονισμό MDT, ο οποίος, μολονότι συνέχιζε να ισχύει μέχρι τις 31 Μαρτίου 2004 (προθεσμία που ακολούθως παρατάθηκε μέχρι τις 31 Μαρτίου 2005) ελάμβανε ωστόσο ως νομική βάση τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1540/98 του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1998, περί των νέων κανόνων ενίσχυσης της ναυπηγικής βιομηχανίας⁽⁹⁾ (εφεξής «κανονισμός για τη ναυπηγική βιομηχανία»), του οποίου η ισχύς έπρεπε να παύσει ήδη στις 31 Δεκεμβρίου 2003.

⁽⁴⁾ ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1.

⁽⁵⁾ Κρατική ενίσχυση N 59/04 (ΕΕ C 100 της 26.4.2005, σ. 27). Η απόφαση δημοσιεύεται στην αυθεντική γλώσσα στη διαδικτυακή διεύθυνση http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/register/ii/by_case_nr_n2004_0030.html#59

⁽⁶⁾ ΕΕ L 172 της 2.7.2002, σ. 1.

⁽⁷⁾ ΕΕ L 81 της 19.3.2004, σ. 6.

⁽⁸⁾ ΕΕ L 140 της 30.4.2004, σ.1.

⁽⁹⁾ ΕΕ L 202 της 18.7.1998, σ. 1.

- (16) Επιπλέον, δεν είναι σαφής στην Ιταλία ο λόγος για τον οποίο ο κανονισμός MDT δεν μπορεί να δικαιολογήσει την ενημέρωση του προϋπολογισμού του καθεστώτος ενισχύσεων, η οποία αποτελεί απλώς μια χρηματοοικονομική πράξη που έχει ως σκοπό να θέσει στο ίδιο επίπεδο μεταχείρισης με τα ναυπηγεία που έτυχαν ήδη του καθεστώτος τα ναυπηγεία που υπέβαλαν αίτηση κατά τη διάρκεια των προθεσμιών που προβλέπονται στον MTD και δεν έχουν ακόμα τύχει της ενίσχυσης λόγω της γνωστής έλλειψης πιστώσεων (γενική αρχή ίσης μεταχείρισης). Η Ιταλία υποστηρίζει ότι η επικαιροποίηση όσον αφορά τους πόρους των δημόσιων παρεμβάσεων που έχουν ως στόχο να διορθώσουν τις χρονικές επιπτώσεις ή τις προβλέψεις δαπανών που αποδείχθηκαν ανεπαρκείς, παρά την αύξηση του ποσού της αρχικής επιχορήγησης, δεν συνιστά νέα κρατική ενίσχυση, ή είναι συμβιβαστή στο πλαίσιο της νομικής βάσης που δικαιολογούσε την αρχική ενίσχυση. Εν συντομία, για την Ιταλία πρόκειται για τη ρύθμιση εκκρεμών καταστάσεων που αναφέρονται σε αιτήσεις ενισχύσεων που αφορούν συμβάσεις που συνήφθησαν πριν από τις 31 Μαρτίου 2005, χωρίς αυτό να συνιστά επέκταση του καθεστώτος, διεύρυνση του υποκειμενικού πεδίου εφαρμογής ή τροποποίηση της βασικής δομής. Προς στήριξη της θέσης της, η Ιταλία επικαλείται τις γενικές αρχές ίσης μεταχείρισης, την ανάγκη να ληφθεί δεόντως υπόψη η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των δικαιούχων, καθώς και η πάγια νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου [αποφάσεις που εκδόθηκαν στην υπόθεση 223/85 ⁽¹⁰⁾ και στην υπόθεση C-364/90 ⁽¹¹⁾].
- (17) Τέλος, η Ιταλία υποστηρίζει ότι η κοινοποιηθείσα ενίσχυση δεν αντίκειται προς σχετική απόφαση του ΠΟΕ σύμφωνα με την οποία ο κανονισμός MDT δεν είναι σύμφωνος με τους κανόνες του ΠΟΕ.

V. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Χαρακτηρισμός κρατικής ενίσχυσης

- (18) Επειδή το μέτρο είναι αμιγώς χρηματοοικονομικής φύσης, το συμβιβασμό του με την κοινή αγορά πρέπει να αξιολογηθεί με αναφορά προς τα μέτρα που πρόκειται να χρηματοδοτήσει ή να ενισχύσει στο πλαίσιο του καθεστώτος. Για τους προαναφερθέντες στην επιστολή της Επιτροπής της 19ης Μαΐου 2004 λόγους, το καθεστώς συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

Νέα ενίσχυση

- (19) Βάσει του άρθρου 1 στοιχείο γ) του κανονισμού διαδικασίας και του άρθρου 4 του κανονισμού εφαρμογής, οι αυξήσεις του προϋπολογισμού ενός εγκριθέντος καθεστώτος ενισχύσεων συνιστούν νέες ενισχύσεις εάν υπερβαίνουν κατά 20 % τον αρχικό προϋπολογισμό. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η γνωστοποιηθείσα αύξηση αντιστοιχεί στο 100 % του αρχικού προϋπολογισμού και κατά συνέπεια πρέπει να αξιολογηθεί ως νέα ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 της συνθήκης ΕΚ.

- (20) Οι σχετικές αντιρρήσεις που διατύπωσε η Ιταλία δεν μεταβάλουν την αξιολόγηση της Επιτροπής.
- (21) Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, σε σχέση με την έννοια της νέας ενίσχυσης, που υπόκειται σε υποχρέωση γνωστοποίησης κατά την έννοια του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ, εφαρμόζει τους ορισμούς που περιέχονται στο άρθρο 1 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999. Το άρθρο 1 στοιχείο γ) αυτού του κανονισμού ορίζει ως νέες ενισχύσεις, μεταξύ άλλων, «τις μεταβολές υφιστάμενων ενισχύσεων».
- (22) Το άρθρο 4 του κανονισμού εφαρμογής διευκρινίζει περαιτέρω ότι «νοείται ως μεταβολή υφιστάμενης ενίσχυσης κάθε αλλαγή, πλην των τροποποιήσεων καθαρά τυπικού ή διοικητικού χαρακτήρα, που δεν είναι ικανή να επηρεάσει την εκτίμηση του συμβιβασμού του εκάστοτε μέτρου ενίσχυσης με την κοινή αγορά», συμπεριλαμβανομένων των αυξήσεων άνω του 20 % του προϋπολογισμού για ένα εγκριθέν καθεστώς ενισχύσεων. Γι' αυτόν το σκοπό, η Επιτροπή παρατηρεί ότι το άρθρο 4 του κανονισμού εφαρμογής δεν συνιστά τη νομική βάση για την αξιολόγηση του συμβιβασμού της νέας ενίσχυσης, και η ίδια, σε αντίθεση με ό,τι προτείνει η Ιταλία (βλέπε σημείο 13), βασίστηκε σ' αυτό το άρθρο γι' αυτούς τους σκοπούς· αντιθέτως, αυτό το άρθρο διευκρινίζει τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή εφαρμόζει το άρθρο 1 στοιχείο γ) του κανονισμού διαδικασίας όσον αφορά την έννοια της «νέας ενίσχυσης». Η Επιτροπή παρατηρεί επίσης ότι η θέση της Ιταλίας, σύμφωνα με την οποία το μέτρο συνιστά μια επικαιροποίηση των δαπανών που θα καθίσταντο μη προσαρμοσμένες χωρίς επαρκείς τροποποιήσεις της βασικής δομής του καθεστώτος, δεν αναιρεί το γεγονός ότι η παρούσα αύξηση του προϋπολογισμού χαρακτηρίζεται ως τροποποίηση της υφιστάμενης ενίσχυσης και συνεπώς αποτελεί νέα ενίσχυση, κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος γ) του κανονισμού διαδικασίας και του άρθρου 4 του κανονισμού εφαρμογής.

- (23) Κατ' αναλογία, η Επιτροπή δεν μπορεί να κάνει αποδεκτή τη θέση της Ιταλίας σύμφωνα με την οποία, βάσει της σωστής ερμηνείας του άρθρου 4 του κανονισμού εφαρμογής, ο χαρακτηρισμός νέας ενίσχυσης θα έπρεπε να αφορά μόνο τις αυξήσεις του όγκου των πιστώσεων των εγκριθέντων καθεστώτων ενισχύσεων, εάν συνοδεύονται από παράταση των προθεσμιών για την πρόσβαση των επιχειρήσεων στα σχετικά οφέλη, με επακόλουθα στρεβλωτικά του ανταγωνισμού αποτελέσματα. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι αυξήσεις του προϋπολογισμού ενός εγκριμένου καθεστώτος (διαφορετικές από περιθωριακές αυξήσεις, μικρότερες του 20 %) έχουν αναπόφευκτα επίπτωση στον ανταγωνισμό, αφού επιτρέπουν στο κράτος μέλος να χορηγήσει ενίσχυση ανώτερη από εκείνη που αρχικώς είχε εγκριθεί. Αυτή η αλλαγή των επιπτώσεων του καθεστώτος στον ανταγωνισμό οδηγεί την Επιτροπή να πραγματοποιήσει νέα αξιολόγηση του συμβιβασμού του καθεστώτος με την κοινή αγορά. Έπεται ότι αύξηση του προϋπολογισμού στο μέγεθος που γνωστοποιήθηκε από την Ιταλία δεν μπορεί να θεωρηθεί αποκλειστικά τυπικής ή διοικητικής φύσης ή φύσης που δεν επιδρά στην αξιολόγηση του συμβιβασμού της ενίσχυσης με την κοινή αγορά.

- (24) Κατά συνέπεια, βάσει των ανωτέρω, η Επιτροπή επιβεβαιώνει ότι το γνωστοποιηθέν μέτρο πρέπει να αξιολογηθεί ως νέα ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

⁽¹⁰⁾ Απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου της 24ης Νοεμβρίου 1987, υπόθεση 223/85, RSV κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 4617.

⁽¹¹⁾ Απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου της 28ης Απριλίου 1993, υπόθεση C 364/90, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-2097.

Ο κανονισμός MDT δεν συνιστά πλέον την ισχύουσα νομική βάση

- (25) Όσον αφορά την πρώτη παρατήρηση που διατύπωσε η Ιταλία σχετικά, η Επιτροπή υπογραμμίζει, κατα' ρχάς, ότι η νομική βάση για την έκδοση του κανονισμού MDT δεν ήταν ο κανονισμός για τη ναυπηγική βιομηχανία αλλά η συνθήκη ΕΚ, και ιδίως το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο ε), το άρθρο 93 και το άρθρο 113. Επιπλέον, η Επιτροπή δεν διακρίνει καμία ασυνέπεια μεταξύ της θέσης της στη συγκεκριμένη περίπτωση και του γεγονότος ότι ο κανονισμός MDT αναφέρεται, σε ένα μέρος των διατάξεών του, στον κανονισμό για τη ναυπηγική βιομηχανία. Επρόκειτο καθαρά για ζήτημα νομοθετικής τεχνικής για το οποίο, προς αποφυγή επαναλήψεων, ο κανονισμός MDT δεν επαναλάμβανε κάποιους ορισμούς ή κανόνες ήδη διατυπωμένους στον κανονισμό για τη ναυπηγική βιομηχανία, αλλά απλώς ενσωμάτωσε την ουσία μέσω παραπομπής. Κατά συνέπεια, η εφαρμογή του κανονισμού MDT σ' αυτά τα σημεία δεν εξαρτάτο από την αδιάλειπτη ισχύ του κανονισμού για τη ναυπηγική βιομηχανία, αλλά αντιθέτως δημιουργούσε νέες αυτόνομες διατάξεις στον κανονισμό MDT, κατ' ουσία ανάλογες με τις διατάξεις που περιέχονται στον κανονισμό για τη ναυπηγική βιομηχανία στον οποίο έκαναν αναφορά. Αυτό δεν αντίκειται επ' ουδενί προς τη θέση της Επιτροπής στη συγκεκριμένη υπόθεση σύμφωνα με την οποία μια πράξη των κοινοτικών θεσμικών οργάνων πρέπει να θεμελιώνεται σε μια νομική βάση ισχύουσα τη στιγμή κατά την οποία εκδίδεται η πράξη.
- (26) Όπως αναφέρθηκε στην απόφαση της Επιτροπής της 30ής Απριλίου 2008 για την κίνηση της διαδικασίας επίσημης έρευνας, ο κανονισμός MDT δεν είναι πλέον σε ισχύ και δεν μπορεί κατά συνέπεια να αποτελέσει τη νομική βάση για την αξιολόγηση της νέας ενίσχυσης. Για τους λόγους που αναφέρονται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας (σημεία 9 και 10), η γνωστοποιηθείσα ενίσχυση δεν είναι συμβατή με την κοινή αγορά βάσει του πλαισίου για τις κρατικές ενισχύσεις στη ναυπηγική βιομηχανία⁽¹²⁾, ούτε φαίνεται συμβατή με την κοινή αγορά βάσει οποιασδήποτε άλλης διάταξης που εφαρμόζεται για τις κρατικές ενισχύσεις. Επίσης, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η Ιταλία δεν πρότεινε καμία εναλλακτική νομική βάση για την αξιολόγηση του συμβιβάσιμου της ενίσχυσης, αλλά υποστήριξε ότι δεν πρόκειται για «νέα ενίσχυση», θέση που, όπως εξηγήθηκε στα σημεία 18-22, η Επιτροπή δεν μπορεί να κάνει αποδεκτή.
- (27) Κατ' αναλογία, δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτά από την Επιτροπή τα επιχειρήματα που πρόβαλε η Ιταλία για τις γενικές νομικές αρχές της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ίσης μεταχείρισης.
- (28) Η Ιταλία υποστηρίζει ότι οι ναυπηγικές επιχειρήσεις που υπέβαλαν αίτηση ενίσχυσης βάσει του καθεστώτος όταν ήταν ακόμα σε ισχύ ο κανονισμός MDT και που πληρούσαν τους όρους για να τύχουν αυτής της ενίσχυσης, αλλά δεν την έλαβαν λόγω έλλειψης πόρων στον προϋπολογισμό, έχουν τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ότι θα λάβουν την ενίσχυση και επιπλέον υποστηρίζει ότι βάσει της γενικής αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης (καθώς και για λόγους ισοτιμίας μεταχείρισης με τις ναυπηγικές επιχειρήσεις που πραγματικά έλαβαν ενίσχυση από
- διαθέσιμους πόρους), έχουν δικαίωμα να λάβουν την ενίσχυση, ανεξάρτητα από το εάν ακόμα ισχύει ή όχι ο κανονισμός MDT.
- (29) Σύμφωνα με την πάγια νομολογία, το δικαίωμα επίκλησης της αρχής προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης επεκτείνεται σε οποιοδήποτε πρόσωπο που βρίσκεται σε μια κατάσταση στην οποία δεν είναι σαφές ότι οι κοινοτικές αρχές, παρέχοντάς του συγκεκριμένες διαβεβαιώσεις, το οδήγησαν να έχει δικαιολογημένη εμπιστοσύνη. Ωστόσο, ένα πρόσωπο δεν μπορεί να επικαλεστεί την παραβίαση αυτής της αρχής εκτός εάν του έχουν δοθεί συγκεκριμένες διαβεβαιώσεις από μέρους των αρχών⁽¹³⁾.
- (30) Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι ενδεχόμενοι δικαιούχοι του καθεστώτος δύνανται να επικαλεστούν τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη όσον αφορά τη νομιμότητα οποιασδήποτε ενίσχυσης που χορηγήθηκε βάσει του καθεστώτος όπως αυτό εγκρίθηκε από την Επιτροπή, συμπεριλαμβανομένου του περιορισμού του προϋπολογισμού σε 10 εκατ. EUR. Ωστόσο, αυτό που υποστηρίζει η Ιταλία ισοδυναμεί με την προσδοκία χορήγησης μιας ενίσχυσης μετά τη λήξη της προθεσμίας του καθεστώτος, και ιδίως, τη χορήγηση επιδοτήσεων που υπερβαίνουν τον εγκριθέντα προϋπολογισμό, δηλαδή μια προσδοκία χορήγησης μιας νέας κρατικής ενίσχυσης. Μια επιχείρηση δεν μπορεί να επικαλεστεί, καταρχήν, τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη να λάβει ενίσχυση που δεν έχει εγκριθεί από την Επιτροπή σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στη συνθήκη ΕΚ⁽¹⁴⁾. Για τον ίδιο λόγο δεν μπορεί να επικαλεστεί τη γενική αρχή ίσης μεταχείρισης με στόχο την ίση μεταχείριση με τους δικαιούχους εγκριθέας ενίσχυσης.
- (31) Επιπλέον, η Ιταλία αναφέρεται σε μια πάγια νομολογία που κατά τη γνώμη της αντικατοπτρίζει την εφαρμογή του καθεστώτος «accessorium sequitur principale – η παρεπόμενη ακολουθεί την κύρια υποχρέωση» και επιτρέπει να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι η επικαιροποίηση, όσον αφορά τους πόρους των δημόσιων παρεμβάσεων που έχουν ως στόχο να διορθώσουν τις χρονικές επιπτώσεις ή τις προβλέψεις δαπανών που αποδείχθηκαν ανεπαρκείς, μολονότι συνεπάγονται αύξηση του ποσού της αρχικής ενίσχυσης, δεν συνιστά νέα κρατική ενίσχυση ή είναι συμβιβάσιμη στο πλαίσιο της νομικής βάσης που δικαιολογούσε την αρχική ενίσχυση.
- (32) Ωστόσο, η προαναφερθείσα νομολογία δεν ενισχύει τη θέση της Ιταλίας.
- (33) Στην απόφαση που εκδόθηκε στην υπόθεση C 223/85, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν παρενέβη εντός μιας λογικής προθεσμίας, μαζί με το γεγονός ότι η ενίσχυση προοριζόταν να καλύψει συμπληρωματικά έξοδα πράξης που είχε τύχει εγκριθέας ενίσχυσης, δημιούργησαν στον δικαιούχο τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη σχετικά με την απουσία αντιρρήσεων για την ενίσχυση. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν διακρίνει με ποιον τρόπο αυτό το

(12) ΕΕ C 317 της 30.12.2003, σ. 11.

(13) Βλέπε μεταξύ άλλων την απόφαση του Πρωτοδικείου, της 24ης Σεπτεμβρίου 2008, στην υπόθεση T-20/03, *Kahla κατά Thüringen Porzellan*, δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί, στο σημείο 146.

(14) Βλέπε για παράδειγμα την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-5/89, *Επιτροπή κατά Γερμανίας*, Συλλογή 1990 σ. I- 3437, σημείο 14.

προηγούμενο ενισχύει τη θέση της Ιταλίας, σύμφωνα με την οποία η ενημέρωση του προϋπολογισμού του καθεστώτος δεν συνιστά νέα ενίσχυση ή, εναλλακτικά, θα ήταν συμβατή σύμφωνα με τη νομική βάση που είχε δικαιολογήσει την αρχική ενίσχυση, δηλαδή τον κανονισμό MDT. Αντιθέτως, η Επιτροπή παρατηρεί ότι στην προαναφερθείσα απόφαση το Δικαστήριο δεν είχε αμφισβητήσει επ' ουδενί ότι «η ενίσχυση που προοριζόταν για την αντιμετώπιση μεγαλύτερων δαπανών για μία πράξη που είχε [...] τύχει εγκριθείσας επιδότησης» απαιτούσε την έγκριση της Επιτροπής κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 (τότε 93) της συνθήκης ΕΚ.

- (34) Επιπλέον, η Ιταλία δεν έχει αποδείξει ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση η Επιτροπή δεν θα είχε παρέμβει εντός μιας εύλογης προθεσμίας. Απεναντίας, μάλλον η Ιταλία δεν γνωστοποίησε την αύξηση του καθεστώτος ενώ ίσχυε ακόμα ο κανονισμός MDT.
- (35) Ούτε η υπόθεση C-364/90 ενισχύει τη θέση που υποστηρίζει η Ιταλία. Στο μέρος της απόφασης στο οποίο αναφέρεται η Ιταλία, το Δικαστήριο διαπιστώνει απλώς ότι η Επιτροπή δεν κατόρθωσε να αιτιολογήσει καταλλήλως μία αρνητική απόφαση κρατικών ενισχύσεων, διευκρινίζοντας κατόπιν ότι ορισμένα έγγραφα που υποβλήθηκαν στην προ της προσφυγής φάση ήταν επαρκώς σαφή όσον αφορά τη δυνατότητα αποδοχής των ίδιων επιχειρημάτων στη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου. Η Επιτροπή δεν κατανοεί πώς αυτά τα καθαρώς διαδικαστικά σημεία ενισχύουν τη θέση της Ιταλίας σύμφωνα με την οποία η αύξηση του προϋπολογισμού του καθεστώτος θα έπρεπε, επειδή αφορά ζήτημα ουσιαστικού δικαίου, να εγκριθεί βάσει του κανονισμού MDT. Τέλος, σε ό,τι αφορά την παρατήρηση της Ιταλίας σύμφωνα με την οποία η γνωστοποιηθείσα ενίσχυση δεν αντιβαίνει σε μια απόφαση του ΠΟΕ (Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου) που κήρυξε τις διατάξεις του κανονισμού MDT μη σύνομες προς τους κανόνες του ΠΟΕ, η Επιτροπή παρατήρησε ήδη σε προηγούμενες αποφάσεις ότι σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, οι κοινοτικοί κανόνες πρέπει να ερμηνευτούν, στο μέτρο του δυνατού, υπό το πρίσμα του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των υποχρεώσεων ΠΟΕ της ΕΚ (15). Κατά συνέπεια, η ερμηνεία του κανονισμού MDT πρέπει επίσης να εξεταστεί υπό το πρίσμα των διεθνών υποχρεώσεων της Κοινότητας (16).
- (36) Σ' αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η Κορέα αμφισβήτησε το συμβιβασίμο του κανονισμού MDT με τους κανόνες ΠΟΕ. Στις 22 Απριλίου 2005, ομάδα εμπειρογνομόνων δημοσίευσε έκθεση στην οποία εξάγεται το συμπέρασμα ότι ο κανονισμός MDT και διάφορα εθνικά καθεστώτα MDT-υφιστάμενα την εποχή κατά την οποία η Κορέα κίνησε τη διαδικασία επίλυσης διαφορών ΠΟΕ-παρέβαιναν το άρθρο 23 παράγραφος 1 του μνημονίου συμφωνίας για τους κανόνες και τις διαδικασίες που διέπουν την επίλυση διαφορών (17). Στις 20 Ιουνίου 2005, το όργανο

επίλυσης διαφορών (ΟΕΔ) του ΠΟΕ ενέκρινε την έκθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων, που συνιστούσε στην Κοινότητα να προσαρμόσει τον κανονισμό MDT και τα εθνικά καθεστώτα MDT στις υποχρεώσεις στις οποίες υπόκειται βάσει των συμφωνιών ΠΟΕ (18). Στις 20 Ιουλίου 2005, η Κοινότητα πληροφόρησε το όργανο επίλυσης διαφορών ότι οι κανόνες της ήταν πλέον προσαρμοσμένοι στην απόφαση και στις συστάσεις του οργάνου επίλυσης διαφορών, αφού ο κανονισμός MDT είχε λήξει στις 31 Μαρτίου 2005 και τα κράτη μέλη δεν μπορούσαν πλέον να χορηγήσουν ενισχύσεις λειτουργίας βάσει αυτού του κανονισμού.

- (37) Η έκθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων και η απόφαση του οργάνου επίλυσης διαφορών που ενέκρινε αυτή την έκθεση καταδίκασαν καθ'αυτόν τον κανονισμό MDT, επειδή ήταν ενάντιος προς τους κανόνες ΠΟΕ, επιβάλλοντας στην Κοινότητα να μην τον εφαρμόζει πλέον. Η υποχρέωση της Κοινότητας να εφαρμόσει την απόφαση του οργάνου επίλυσης διαφορών εφαρμόζεται και σε μελλοντικές αποφάσεις για τη χορήγηση νέων ενισχύσεων δυνάμει του κανονισμού MDT (19). Η Κοινότητα, ενημερώνοντας το όργανο επίλυσης διαφορών ότι οι κανόνες της ήταν πλέον σύμφωνοι προς την απόφαση και τη σύσταση του οργάνου επίλυσης διαφορών, αφού ο κανονισμός MDT είχε λήξει στις 31 Μαρτίου 2005 και τα κράτη μέλη κατά συνέπεια δεν μπορούσαν πλέον να χορηγήσουν ενισχύσεις λειτουργίας επί αυτής της βάσης, δεσμεύτηκε να μην εφαρμόσει πλέον τον προαναφερθέντα κανονισμό για τη χορήγηση νέων ενισχύσεων. Κατά συνέπεια, η έγκριση της παρούσας ενίσχυσης θα συνιστούσε από μέρους της Κοινότητας παραβίαση των διεθνών δεσμεύσεων της.

VI. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

- (38) Για τους προαναφερθέντες λόγους, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η γνωστοποιηθείσα κρατική ενίσχυση δεν είναι συμβατή με την κοινή αγορά,

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η κρατική ενίσχυση που η Ιταλία προτίθεται να χορηγήσει μέσω τροποποίησης του καθεστώτος ενισχύσεων N 59/04 όσον αφορά προσωρινό μηχανισμό άμυνας υπέρ της ναυπηγικής βιομηχανίας που συνεπάγεται αύξηση 10 εκατ. EUR του προϋπολογισμού του καθεστώτος, είναι ασύμβατη με την κοινή αγορά.

Κατά συνέπεια, αυτή η ενίσχυση δεν μπορεί να χορηγηθεί.

Άρθρο 2

Η Ιταλία ενημερώνει την Επιτροπή, εντός προθεσμίας δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, για τα μέτρα που έλαβε για την εφαρμογή της.

(15) Υπόθεση C-53/96, *Hermes*, Συλλογή 1998, σ. I-3603, σημείο 28-υπόθεση C-76/00 *P. Petrotub*, Συλλογή 2003, σ. I-79, σημείο 57.

(16) Υποθέσεις C 26/06 (πρώην N110/06) (ΕΕ L 219 της 24.8.2007, σ. 25) και C 32/07 (πρώην N389/06) (ΕΕ L 108 της 18.4.2008, σ. 23).

(17) Βλέπε EC — *Measures affecting trade in commercial vessels*, WT/DS301/R, σημεία 7184-7222 & 8.1(d).

(18) Βλέπε έγγραφο ΠΟΕ WT/DS301/6.

(19) Βλέπε EC — *Measures affecting trade in commercial vessels*, WT/DS301/R, σημείο 7.21.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ιταλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 21 Οκτωβρίου 2008.

Για την Επιτροπή
Neelie KROES
Μέλος της Επιτροπής
